

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ГУМАНІТАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до написання курсової роботи
з дисципліни
«Соціальне страхування»
для здобувачів освітнього ступеня «бакалавр»
зі спеціальності 232 «Соціальне забезпечення»
усіх форм навчання

УДК 364.3 (07)
М54

*Затверджено Вченою радою
факультету гуманітарних технологій,
протокол №6 від 23.12.2021 р.,
згідно з рішенням кафедри соціального
забезпечення, протокол №1 від 27.08.2021 р.*

Упорядник Губар О.Є., к.е.н., доцент кафедри соціального забезпечення
ЧДТУ

Рецензент Журба І.О., к.е.н., доцент, завідувач кафедри Соціального
забезпечення ЧДТУ

М 54 Методичні рекомендації до написання курсової роботи з дисципліни
«Соціальне страхування» для здобувачів освітнього ступеня
«бакалавр» зі спеціальності 232 Соціальне забезпечення усіх форм
навчання [Електронний ресурс] / [упоряд. : Губар О.Є.] ; М-во освіти і
науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси : ЧДТУ, 2021. –
27 с. – Назва з титульного екрана.

У виданні містяться рекомендації щодо самостійного виконання курсової роботи з
дисципліни «Соціальне страхування». Наведено методику виконання курсової роботи та
вимоги щодо її оформлення, орієнтовну тематику курсових робіт та зразки титульного
аркушу, завдання на курсову роботу тощо.

Для студентів спеціальності 232 «Соціальне забезпечення» усіх форм навчання.

УДК 364.3 (07)

Навчальне електронне видання
локального використання

Друкований примірник

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до написання курсової роботи
з дисципліни
«Соціальне страхування»
для здобувачів освітнього ступеня «бакалавр»
зі спеціальності 232 «Соціальне забезпечення»
усіх форм навчання

Упорядник
Губар Олександра Євгенівна

В авторській редакції

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. Мета і завдання курсової роботи.....	5
2. Вибір теми курсової роботи, оформлення завдання на курсову роботу	6
3. Структура, обсяг та послідовність написання курсової роботи.....	7
4. Зміст і наповнення окремих розділів роботи	8
4.1. Реферат	8
4.2. Зміст.....	8
4.3. Вступ.....	9
4.4. Основна частина	10
4.5. Висновки	11
4.6. Список використаних джерел	11
4.7. Додатки	11
5. Вимоги до оформлення курсової роботи.....	11
5.1. Загальні вимоги оформлення курсової роботи	11
5.2. Оформлення розділів та підрозділів	12
5.3. Нумерація сторінок.....	12
5.4. Оформлення таблиць	13
5.5. Оформлення рисунків.....	13
5.6. Оформлення формул.....	14
5.7. Оформлення цитат	14
5.8. Оформлення списку використаних джерел.....	15
5.9. Оформлення додатків	15
6. Порядок організації захисту та критерії оцінювання курсової роботи	16
7. Критерії оцінювання знань студентів при підсумковому контролі.....	17
Додатки	19

ВСТУП

Система загальнообов'язкового державного соціального страхування є одним із основних елементів державного соціального захисту населення та відповідно, відіграє вагомий роль у реалізації соціальних функцій держави та забезпечення добробуту населення. Дослідження соціальної, організаційної та фінансової складових системи загальнообов'язкового державного соціального страхування зумовлює необхідним написання курсової роботи в межах вивчення дисципліни «Соціальне страхування».

Курсова робота є свідченням вміння студентів самостійно визначати актуальну тему дослідження окремого елемента системи загальнообов'язкового державного соціального страхування, збирати та опрацьовувати інформацію стосовно обраної теми, об'єктивно оцінювати результати діяльності фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування та розробляти рекомендації щодо підвищення ефективності функціонування системи соціального страхування. У процесі виконання курсової роботи студенти повинні максимально використати набуті теоретичні знання та виявити вміння поєднувати їх з практикою.

Методичні вказівки містять матеріали, необхідні та достатні для самостійного та кваліфікованого виконання курсової роботи. Курсова робота виконується студентами самостійно під керівництвом наукового керівника.

Для успішного виконання курсової роботи важливим є вивчення навчальної та методичної літератури з дисциплін «Соціальне забезпечення населення», «Політика зайнятості і ринок праці», «Основи соціальної політики», «Соціальна і демографічна статистика», «Економічні основи соціального забезпечення», «Основи соціальних досліджень».

1 МЕТА І ЗАВДАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Навчальним планом циклу загальної підготовки дисциплін за спеціальністю «Соціальне страхування» передбачено написання курсової роботи. Виконання курсової роботи – один з важливих етапів навчального процесу. На виконання курсової роботи відводиться 30 годин / 1 кредит ECTS.

Курсова робота – це вид самостійної навчально-наукової роботи з елементами дослідження, що виконується студентами протягом семестру з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних за час навчання та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання.

Метою виконання курсової роботи є здобуття вмінь та навичок з дослідження актуального питання розвитку системи загальнообов'язкового державного соціального страхування, здійснення аналізу ефективності обраного об'єкта дослідження та розроблення рекомендацій стосовно підвищення ефективності.

Завданнями курсової роботи є:

- систематизація отриманих теоретичних знань з дисципліни «Соціальне страхування»;
- поглиблення знань студентів з актуальних проблем системи соціального страхування населення;
- розвиток умінь самостійного критичного опрацювання наукових джерел;
- формування дослідницьких умінь;
- розвиток уміння самостійного наукового пошуку;
- розвиток уміння аналізувати зарубіжний та вітчизняний досвід та узагальнювати власні спостереження;
- формування вміння практичної реалізації результатів дослідження проблеми в самостійно виконаних розробках.

Виконання курсової роботи дає можливість розвинути здатність студента: самостійного осмислення проблеми, критичного її дослідження; вміння збирати, систематизувати і аналізувати інформаційні джерела та статистичну, аналітичну і наукову літературу; застосовувати отримані знання при вирішенні практичних завдань; формулювати висновки, пропозиції й рекомендації з предмета дослідження.

У процесі написання курсової роботи студент відображає **вміння:**

- самостійно проводити аналіз ефективності системи соціального страхування населення, складати та аналізувати таблиці, графіки та діаграми;
- виявляти проблеми в розрізі різних аспектів (законодавчий, організаційний, економічний тощо);
- розробляти рекомендації щодо підвищення ефективності системи соціального страхування в розрізі виявлених проблем.

У курсовій роботі повинні бути елементи наукових досліджень. Тому студенти засвоюють методи наукової роботи і тим самим навчаються підходити до вирішення вибраних питань творчо, з точки зору досягнень передового наукового досвіду. Це привчає студентів слідкувати за спеціальною літературою, яка стосується вибраної теми, критично використовувати висновки та пропозиції окремих авторів, проводити паралелі до вимог життя, практики, порівнювати свої дослідження та висновки з іншими, наведеними науково-дослідними установами.

Курсова робота носить аналітичний і практичний характер, виконується на матеріалах наукових джерел, нормативно-правих документів з питань соціального страхування, офіційних статистичних даних соціального і економічного розвитку.

2 ВИБІР ТЕМИ КУРСОВОЇ РОБОТИ ТА ОФОРМЛЕННЯ ЗАВДАННЯ НА КУРСОВУ РОБОТУ

Тему курсової роботи студент вибирає самостійно, при необхідності – за допомогою керівника. Керівник надає допомогу в уточненні формулювання теми, визначенні напрямку дослідження, складанні завдання для виконання курсової роботи. При виборі теми можна користуватися орієнтовним переліком тем курсових робіт (Додаток А). Зазначені теми подаються не з метою їх вибору, а для того, щоб мати уявлення про можливі об'єкти та напрямки дослідження.

Обираючи тему курсової роботи, необхідно врахувати її практичне значення та актуальність, очікуваний ступінь корисності щодо рекомендацій, які будуть опрацьовані за результатами дослідження. Обов'язково необхідно враховувати наявність та можливість одержання статистичних та оперативних даних, матеріалів для обґрунтування питання. Не варто брати теми, до яких немає вихідних статистичних та інших даних.

Тема курсової роботи затверджується у керівника на самому початку написання курсової роботи. Не дозволяється виконувати курсову роботу кільком здобувачам вищої освіти з однієї і тієї самої теми.

Завдання на курсову роботу розробляється керівником роботи і оформлюється студентом згідно форми, що наведена у Додатку Б.

Курсова робота виконується у відповідності зі складеним планом. План складається здобувачем вищої освіти після закріплення теми і дослідження відповідних інформаційно-аналітичних літературних джерел. Зразок плану курсової роботи представлений у Додатку В.

Після затвердження теми курсової роботи та складання попереднього плану, здійснюється дослідження інформаційно-аналітичних джерел з відповідної тематики. Курсова робота повинна базуватися на достатньому обсязі інформації, що всебічно характеризує об'єкт і предмет дослідження.

Рекомендовані підручники та інформаційні джерела наведено у Додатку Д.

Мінімальний період, за який накопичується інформація – 3 останніх роки. У випадках, коли передбачається моделювання соціально- економічних чи соціально-демографічних процесів, цей строк збільшується за згодою наукового керівника.

Під час збору та обробки фактичного матеріалу необхідно продумати та сформулювати в загальному вигляді пропозиції, направлені на розвиток соціального страхування, підвищення ефективності його функціонування в Україні, чи окремих його видів, розглянути закордонний досвід.

З СТРУКТУРА, ОБСЯГ ТА ПОСЛІДОВНІСТЬ НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Структура курсової роботи складається з таких елементів:

- титульний аркуш (Додаток Є);
- завдання на курсову роботу (Додаток Б);
- реферат;
- зміст;
- перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів (при необхідності);
- вступ;
- основна частина (3 розділи);
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки.

Всі зазначені структурні елементи курсової роботи починаються з нової сторінки у даному порядку.

Послідовність написання курсової роботи:

1. Визначення теми курсової роботи, формулювання мети і завдань, які необхідно вирішити.
2. Затвердження теми курсової роботи у наукового керівника та отримання завдання на курсову роботу.
3. Підбір і вивчення аналітичних та статистичних джерел з даної теми.
4. Складання орієнтовного плану курсової роботи і погодження його з науковим керівником.

5. Визначення, формулювання і написання першого розділу курсової роботи. Внесення змін в орієнтовний план курсової роботи (в разі необхідності).
6. Розроблення другого розділу курсової роботи. Включає в себе аналіз, накреслення графіків, діаграм, розрахунок соціально-економічних показників. Внесення змін в орієнтовний план курсової роботи (в разі необхідності).
7. Розроблення третього розділу курсової роботи. Внесення зміни в орієнтовний план курсової роботи (в разі необхідності).
8. Формулювання і викладення висновків, написання вступу.
9. Відредагування тексту курсової роботи.
10. Задача курсової роботи на попередню перевірку науковому керівникові.
11. Доопрацювання курсової роботи із урахуванням зауважень наукового керівника (в разі необхідності).
12. Підготовка презентації (Power Point) курсової роботи.
13. Публічний захист курсової роботи.

4 ЗМІСТ І НАПОВНЕННЯ ОКРЕМИХ РОЗДІЛІВ РОБОТИ

4.1. Реферат.

Реферат призначений для ознайомлення з курсовою роботою. Він має бути стислим, інформативним і вміщувати відомості, які дозволяють прийняти рішення про доцільність читання всієї курсової роботи. Реферат розміщується одразу за завданням на курсову роботу.

Реферат повинен містити:

1. Відомості про обсяг курсової роботи: кількість сторінок, кількість ілюстрацій, таблиць, джерел інформації та додатків;
2. Текст реферату: об'єкт дослідження; предмет дослідження; мета роботи, методи дослідження, основні положення роботи, значимість роботи та висновки;
3. Перелік ключових слів: повинен давати уявлення про зміст курсової роботи і включати 5-7 слів (словосполучень) у називному відмінку, виконаних у рядок через кому, великими літерами.

Обсяг реферату не повинен перевищувати однієї сторінки.

Текст реферату на пункти не поділяють.

4.2. Зміст.

Зміст курсової роботи розміщується після реферату на курсову роботу.

Зміст включає: реферат; вступ; послідовно перелічені назви усіх розділів, підрозділів; висновки; список використаних джерел; додатки з їх позначеннями та найменуваннями.

У змісті роботи вказуються найменування та номери початкових сторінок усіх структурних підрозділів курсової роботи.

4.3. Вступ.

Вступ є відповідальною частиною роботи. У вступі коротко обґрунтовується сучасний стан проблеми, визначається актуальність обраної проблематики дослідження, висвітлюється значення даної проблеми для соціального та економічного розвитку країни (чи регіону), чітко формулюється мета роботи, завдання, що вирішується в процесі дослідження, прийоми та методи, які будуть використовуватись в процесі дослідження, обов'язково вказується перелік науковців, що працюють над даною проблемою.

Схема вступу має бути такою:

1. Актуальність досліджуваної теми, що включає:
 - стислу оцінку сучасного стану проблеми, що досліджується в курсовій роботі;
 - нерозв'язані задачі, наукові підходи, що існують у науковому світі, провідних вчених і фахівців, світові тенденції розв'язання поставлених задач та обов'язково обґрунтування доцільності проведення наукових досліджень.
2. Об'єкт дослідження.
3. Предмет дослідження.
4. Мета дослідження.
5. Завдання, що вирішується в процесі дослідження.
6. Методи дослідження.
7. Практичне значення проведеного дослідження.

Опис актуальності теми курсової роботи не повинен бути багатослівним, він має розкривати суть проблеми.

Об'єкт дослідження – це частина об'єктивної реальності, яка на даному етапі стає предметом практичної і теоретичної діяльності людини як соціальної істоти (суб'єкта). **Предмет дослідження** є таким його елементом, який включає сукупність властивостей і відношення об'єкта, опосередкованих людиною (суб'єктом) у процесі дослідження з певною метою в конкретних умовах.

Наприклад, «об'єктом дослідження є система загальнообов'язкового державного соціального страхування в Україні.

Предметом дослідження є правові та фінансові відносини між учасниками системи загальнообов'язкового державного соціального страхування, що виникають в процесі формування та використання фінансових ресурсів даної системи».

Мета дослідження пов'язана з об'єктом і предметом дослідження, а також з його кінцевим результатом і шляхом його досягнення.

Наприклад, «метою курсової роботи бакалавра є оцінка ефективності системи соціального страхування в Україні та розроблення практичних рекомендацій щодо її вдосконалення».

Завдання курсової роботи, обов'язково співвідносяться з розділами роботи. Відповідно до мети дослідження ставляться такі завдання: 1) дослідити ... 2) проаналізувати... 3) оцінити ... 4) розробити ... 5) застосувати ...

Наприклад,

«завданнями курсової роботи є:

- дослідити сутність соціального страхування;
- визначити роль та функції соціального страхування в системі соціального захисту населення;
- виявити особливості організації системи соціального страхування в Україні;
- проаналізувати ефективність системи соціального страхування в Україні;
- виявити проблеми та перспективи розвитку системи соціального страхування в Україні;
- розробити проект щодо розвитку системи соціального страхування в Україні».

Методи дослідження можуть використовуватись як загальнонаукові (синтез, аналіз), так і специфічні (наприклад, SWOT-аналіз, діаграма Ішікави, інтелект-карти).

Рекомендований обсяг вступу – 2 сторінки.

Вступ доцільно писати після того, як написана основна частина курсової роботи.

4.4. Основна частина.

Основна частина розкриває мету та завдання курсової роботи. Рекомендований обсяг основної частини – 30-35 сторінок.

Структура основної частини.

Основна частина складатиметься з трьох розділів:

- перший розділ – теоретична частина досліджуваної теми;
- другий розділ – аналіз статистичних та оперативних даних з досліджуваних питань та аспектів проблеми на макрорівні;
- третій розділ – пропозиції щодо усунення недоліків та удосконалення досліджуваного питання, з належними обґрунтуваннями та рекомендаціями.

Перший розділ курсової роботи повинен розкривати теоретичні основи з досліджуваного питання, а саме: розкриття основних понять та визначення термінів, чинні нормативно-правові акти, зарубіжний досвід. В першому розділі рекомендується з відповідними посиланнями на джерела інформації аналізувати різні точки зору з досліджуваних питань із аргументацією власної думки. Перший розділ доцільно розділити на три підрозділи.

Рекомендований обсяг першого розділу: 10-11 сторінок.

У другому розділі курсової роботи має бути проведений аналіз з досліджуваного питання на підставі статистичних даних за останні три роки. Дані повинні бути наведені у порівнянні, з описом після кожної таблиці, виявлених тенденцій і результатів. Даний розділ, як і наступні, повинні містити, окрім табличного матеріалу відповідні малюнки, схеми або графіки. Результати аналізу дозволять виявити тенденції і причини змін певних показників, напрямки вирішення існуючих проблем.

Другий розділ доцільно розділити на два підрозділи.

Рекомендований обсяг другого розділу: 12 -15 сторінок.

Третій розділ є логічним завершенням курсової роботи. В ньому студент, виходячи з результатів, проведеного у другому розділі аналізу, самостійно розробляє та надає аргументовані пропозиції щодо усунення проблем та можливих шляхів їх вирішення.

Третій розділ доцільно розділити на два підрозділи.

Рекомендований обсяг третього розділу: 10 сторінок.

4.5. Висновки.

Висновки є логічним підсумком дослідження. Висновки показують, якою мірою вирішені завдання і досягнута мета роботи. Для цього слід в декількох словах нагадати про актуальність вибраної теми, розкрити в загальних рисах загальнотеоретичні проблеми, перерахувати основні напрямки дослідження, його основні результати, зазначити конкретні шляхи усунення виявлених недоліків, вирішення проблем із зазначенням очікуваного соціального і економічного ефекту від таких пропозицій. У висновках необхідно наголосити на якісних та кількісних показниках здобутих результатів, обґрунтувати достовірність результатів, викласти рекомендації щодо їх використання. Обсяг висновків не повинен перевищувати 3 повних сторінки.

4.5. Список використаних джерел

В перелік посилань включаються ті джерела, що були опрацьовані у процесі освоєння теми та на які є посилання в тексті. Список літератури нумерується в порядку посилань у тексті курсової роботи. Список складається із законодавчих актів, нормативних матеріалів, вітчизняної та зарубіжної наукової, спеціальної літератури, фахових видань, інформаційних ресурсів інтернету. Звітні, планові матеріали, документи первинного бухгалтерського обліку та звітності у список використаної літератури не включаються. Використані літературні джерела повинні включати мінімум 15-20 найменувань.

4.6. Додатки

В додатки виносяться громіздкі таблиці, статистичні дані, які були вихідними даними для розрахунків, рисунки, діаграми, розміром на одну сторінку.

5 ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

5.1. Загальні вимоги оформлення курсової роботи

Курсова робота оформлюється згідно із ДСТУ 3008.20015 «Звіти у сфері науки і техніки» державною мовою.

Ширина полів: верхнє і нижнє - не менше 20 мм, ліве – 30 мм, праве - не менше 10 мм. Шрифт друку повинен бути чітким, чорного кольору, середньої жирності. Щільність тексту повинна бути однаковою.

Робота друкується на одному боці сторінок стандартного білого паперу формату А4. У друкованому варіанті комп'ютерний текст 1,5 інтервал, 14-й кегль, шрифт – Times New Roman.

Загальний обсяг курсової роботи має становити 40 – 45 сторінок друкованого тексту.

До загального обсягу курсової роботи не входять: додатки, список використаних джерел. Але всі сторінки зазначених елементів курсової роботи підлягають нумерації на загальних засадах.

Не допускається закреслення та виправлення слів та цифр.

5.2. Оформлення розділів та підрозділів

Кожна структурна частина курсової роботи починається з нової сторінки.

Заголовки структурних елементів курсової роботи і розділів розташовуються посередині рядка і друкуються великими літерами, жирним шрифтом та без крапок в кінці. Перенесення слів у заголовку розділу не допускається.

Заголовки наступних структурних елементів курсової роботи не нумерують: «ЗАВДАННЯ НА КУРСОВУ РОБОТУ», «РЕФЕРАТ», «ЗМІСТ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ».

Курсова робота складається із трьох обов'язкових розділів. Розділи нумеруються арабськими цифрами. Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», крапку після номера не ставлять, потім з друкують заголовок розділу.

Назва розділів друкується 14 кеглем, напівжирним,

Кожен розділ рекомендовано розділити на підрозділи. Нави підрозділів друкуються звичайним кеглем, нумерація здійснюється в межах розділу двома цифрами, де перша цифра – це номер розділу, а друга – порядковий номер підрозділу.

Наприклад.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВОГО ДЕРЖАВНОГО СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ НА ВИПАДОК БЕЗРОБІТТЯ

- 1.1. Поняття та сутність загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття.
- 1.2. Фонд соціального страхування на випадок безробіття – структура, основні завдання та функції.
- 1.3. Зарубіжний досвід соціального страхування на випадок безробіття.

5.3. Нумерація сторінок

Всі сторінки курсової роботи від титульної до останньої сторінки додатків, включаючи таблиці та ілюстрації, які розміщені на окремих листках, повинні мати наскрізну нумерацію. Номер сторінки проставляється арабськими цифрами з правої сторони верхнього поля.

Починається нумерація із Вступу, після номера крапка не ставиться. На титульній сторінці номер не проставляється. На аркушах, де розміщені заголовки структурних елементів курсової роботи «АНОТАЦІЯ»,

«ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ», номери (цифри) сторінок не ставлять, однак включають до загальної нумерації.

5.4. Оформлення таблиць

Таблиця розташовується безпосередньо після того тексту, в якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці, якщо за розміром таблиця не вміщується на вільному місці листа. На всі таблиці мають бути посилання у тексті курсової роботи.

Таблиці нумеруються арабськими цифрами, порядковою нумерацією у межах розділу. Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою. Таблиці повинні мати змістовний заголовок. Назва повинна бути повною – із зазначенням об'єкта та періоду досліджень. Назву таблиці друкують малими літерами (перша велика), в кінці заголовку крапку не ставлять. Приклад оформлення таблиці наведено у додатку Ж.

Всі рядки та графи таблиці повинні мати одиниці вимірювання. Якщо показники всіх рядів мають одну і ту ж одиницю вимірювання, то остання виноситься у заголовок таблиці. Назва одиниці вимірювання, якщо вона не є логічною частиною тексту, вказується у кінці заголовку, через кому. Одиниці вимірювання в окремому графу не виносяться.

Цифрові дані у таблицях розміщуються таким чином: десятки під десятками, сотні під сотнями, десяті під десятими, соті під сотими. Десяті частини виділяються від цілого числа комою.

Якщо дані для заповнення клітинки відсутні, то в ній ставиться «тире». Залишати пусті місця в графах таблиць не допускається.

Примітки до таблиць подаються одразу під самими таблицями.

При перенесенні частини таблиці на наступну сторінку над таблицею вказуються слова «Продовження таблиці» із зазначенням її номера. Заголовок таблиці та «шапку» не повторюють, а пронумеровують графи та повторюють їх нумерацію на наступній сторінці. Нумерація граф робиться також у тих випадках, коли номери у тексті використовуються для пояснення порядку розрахунків.

При посиланні на таблицю вказується її порядковий номер, а слово «Таблиця» пишеться у скороченому вигляді, наприклад «табл. 2.2». Повторні посилання на таблицю подаються наступним чином: «див. табл. 2.2».

За даними таблиці обов'язково формулюють висновки. При цьому, рекомендується писати: „на підставі даних таблиці”, „виходячи з даних таблиці” і таке інше. Таблиці та додатки, які займають дві і більше сторінки, виносяться в додатки та оформлюються переносом. При їх переносі на наступну сторінку пишуть: "Продовження таблиці 2.6" або "Продовження додатку А".

5.5. Оформлення рисунків

Ілюстрації (рисунки, графіки, схеми, діаграми) розміщуються одразу в тексті, де вони згадуються вперше або на наступній сторінці (якщо за розміром

не вміщуються на даній сторінці). На всі ілюстрації мають бути посилання у тексті курсової роботи.

Ілюстрація позначається словом «Рис.» та назвою. Ілюстрація нумерується арабськими цифрами. Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, відокремлених крапкою.

Наприклад:

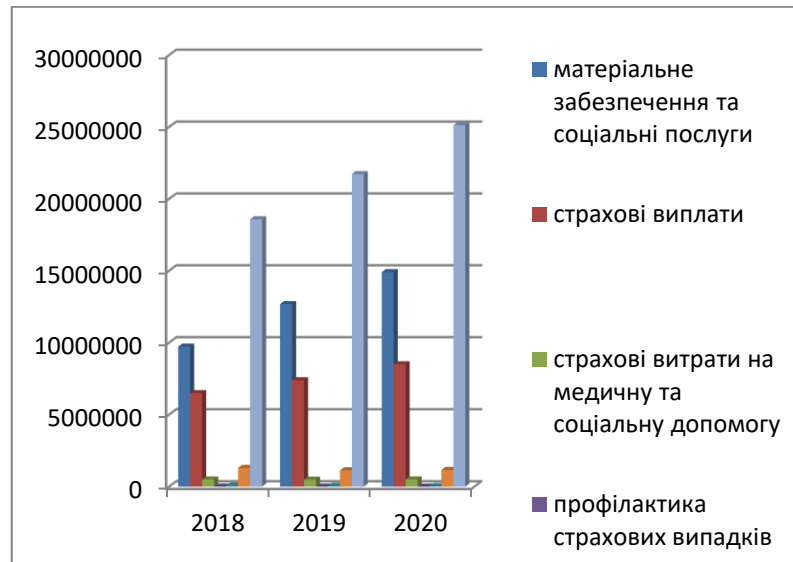

Рис. 2.1. Динаміка структури видатків Фонду соціального страхування на випадок безробіття у 2019-2021 рр.

5.6. Оформлення формул

Розрахунки ряду показників (середніх темпів росту, індексних розрахунків, тощо) виконуються з використанням формул. Формули оформлюються за допомогою редактора формул.

Формули нумеруються в межах розділу. Порядкові номери позначають арабськими цифрами в круглих дужках біля правої границі сторінки.

Наприклад, (2.1) – формула 1, розділу 2.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів подаються безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони дані у формулі.

Значення кожного символу і числового коефіцієнта подаються з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова "де" без двокрапки.

Наприклад,

$$П = Зп \times Кс, \quad (2.1)$$

де **П** — розмір пенсії;

Зп — заробітна плата, з якої обчислюють пенсію;

Кс — коефіцієнт страхового стажу.

5.7. Оформлення цитат

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого тексту слід наводити цитати.

Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться у тій граматичній формі, в якій він поданий в джерелі, зі збереженням особливостей авторського написання;

б) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, на кінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

г) при непрямому цитуванні (переказі, викладенні думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок, коректним щодо оцінювання його результатів, і давати відповідні посилання на джерело;

Посилання на використані джерела здійснюється наскрізно – посилання на джерела подаються у квадратних дужках, **наприклад [1, с. 50]**, де 1 – номер у списку джерел та літератури, а 50 – сторінка, з якої взято цитату чи інші дані. Самі посилання подаються в кінці роботи.

Коли йде посилання на декілька джерел зразу (тобто коли висловлюється одна думка у цих джерелах), то в дужках проставляється лише номер джерела у списку літератури в зростаючому порядку, наприклад: [3, 7, 12, 17]. Посилання наводиться лише після закінчення викладу думки автора (авторів) або цифрових даних.

5.8. Оформлення списку використаних джерел

Список використаних джерел оформлюється за хронологічним розташуванням літератури у тексті курсової роботи. Порядок оформлення списку використаних джерел представлено в Додатку 3 методичних вказівок.

5.9. Оформлення додатків

Додатки подають після списку використаних джерел, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті роботи. Кожен додаток починається з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово "Додаток ..." і велика літера, що позначає додаток. Додатки позначаються послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер І, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ї. Наприклад: Додаток А, додаток Б і т. д.

6 ПОРЯДОК ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАХИСТУ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ

Завершену і оформлену належним чином роботу здобувач обов'язково підписує у завданні на курсову роботу.

Завершена курсова робота подається керівнику роботи не менше як за **два тижні** до початку екзаменаційної сесії.

Перед поданням роботи керівнику, здобувач вищої освіти повинен власними силами, за допомогою загальнодоступних та безкоштовних інтернет-ресурсів (Advego Plagiat, eTXT Антиплагиат, Unicheck, Anti-Plagiarism тощо) перевірити курсову роботу на наявність співпадінь (запозичень) з іншими відкритими джерелами. Акт такої перевірки в якому можна побачити обсяг тексту що перевірявся, дані про автора (Прізвище та ім'я), а також результат перевірки (відсоток співпадиння чи оригінальності) прикладається до курсової роботи (після титульного листа).

Викладач в обов'язковому порядку здійснює контрольну перевірку поданих на захист курсових робіт.

Таблиця 1

Результат перевірки	% авторського тексту	% запозичень	допуск до захисту
висока оригінальність	60 і більше	0 – 40	робота допускається до захисту
задовільна оригінальність	50 - 59	41 – 50	робота допускається до захисту
низька оригінальність	40 – 49	51 – 60	робота потребує доопрацювання та повторної перевірки
відсутня оригінальність	39 і нижче	61 і вище	робота відхилена і до захисту не приймається

У випадку виявлення сфальсифікованих даних у акті перевірки поданих особисто здобувачем вищої освіти, до нього вживаються заходи відповідно до Кодексу академічної доброчесності Черкаського державного технологічного університету.

За результатами рецензування науковий керівник зобов'язаний не пізніше десятиденного терміну з дня подання роботи дати письмову рецензію.

На титульному аркуші науковий керівник робить позначку: «До захисту», «Доопрацювати» або «Переробити», проставляє дату, свій підпис та прізвище.

За необхідності доопрацювання курсової роботи науковий керівник у рецензії перераховує недоліки та пропонує виконавцю роботи їх усунути. Після прочитаної рецензії на роботу, рекомендовану на доопрацювання, студентові бажано зустрітися з науковим керівником для подальшої консультації.

Позитивна рецензія є допуском до захисту курсової роботи. У випадку позитивної рецензії робота повертається студентові для підготовки до захисту.

Для захисту курсової роботи на кафедрі створюється спеціальна комісія у складі двох викладачів кафедри, один з яких є науковим керівником.

Для захисту курсової роботи студент розробляє презентацію (Power Point), де вказує основні результати досліджень курсової роботи. Процедура захисту курсової роботи полягає у доповіді студента (7-10 хв.), відповідях на зауваження наукового керівника, якщо вони невраховані та на питання членів комісії.

У доповіді на захисті студентам слід обґрунтувати актуальність теми, сформулювати мету та завдання дослідження, дати коротку характеристику об'єкта дослідження, показати результати дослідження, суть запропонованих пропозицій, заходів та їх обґрунтування. На захисті студент не повинен читати доповідь, а повинен вільно розповідати зміст роботи, користуючись планом. Відповіді на запитання повинні бути лаконічні, чіткі. Результати захисту обговорюються після його закінчення на закритому засіданні комісії. При оцінюванні курсової роботи беруться до уваги її якість і зміст, глибина дослідження, зміст доповіді, правильність відповідей на запитання комісії, оформлення роботи, проявлена студентом ініціатива.

Результати захисту відображаються у відомості, яка після завершення захисту передається в деканат. У заліковій книжці студента обов'язково робиться позначка про захист курсової роботи.

7 КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ ПРИ ПІДСУМКОВОМУ КОНТРОЛІ

При визначенні підсумкової оцінки курсової роботи зі статистики комісія керується наступними критеріями, які розроблені на кафедрі.

Таблиця 4

Критерії оцінки курсової роботи

Критерії	Бали
Оцінка структури (плану) роботи, наскільки план дозволяє розкрити тему	60
Оцінка теоретичного рівня роботи	
Повнота розкриття основних питань теми	
Наявність прикладів, розрахунків, аналізу, порівнянь	
Характеристика аналітичного рівня роботи	
Ілюстративність роботи: наявність таблиць, рисунків	
Відповідність вступу та висновків вимогам, які викладено в методичних вказівках по написанню курсової роботи	
Оцінка повноти та правильності складання списку використаних джерел	
Відповідність оформлення роботи вимогам стандартів та правил	
Виконання календарного плану написання роботи	
Оцінка доповіді студента при захисті роботи	40
Оцінка відповіді студента на додаткові запитання	
Всього	100

Співвідношення 100-бальної шкали оцінювання написання та захисту курсової роботи з 5-бальною шкалою оцінки наведено нижче.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	відмінно
82-89	добре
74-81	
64-73	задовільно
60-63	
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

„Відмінно” – заслуговує робота, в якій продемонстроване всебічне та глибоке знання дисципліни „Соціальне страхування”, в тому числі ґрунтовні знання основної та додаткової літератури, всебічне опрацювання теми самостійно виконаного дослідження, обґрунтування висновків і пропозицій, виявлення здібностей щодо кваліфікованого володіння статистичною методологією та практичного її застосування в аналізі конкретних соціально-економічних явищ. Для одержання відмінної оцінки має бути дотримана висока якість оформлення роботи, відповідність строкам виконання і подання на кафедру, рівень захисту.

Якщо одна із перелічених вище вимог студентом не виконана, він може одержати в результаті захисту оцінку «добре» .

Оцінку «задовільно» студент отримує в тому разі, якщо дослідження виявилось зверхнім і певною мірою не самостійним, у роботі допущені окремі помилки методичного характеру, робота подана із запізненням, а під час захисту студент не зміг дати аргументовані відповіді на запитання членів комісії.

Незадовільну оцінку одержує робота компілятивного характеру, в якій не простежується авторство студента, грубо порушені строки підготовки і подання роботи науковому керівникові, та коли студент не зумів дати чітких відповідей на поставлені йому на захисті запитання.

Остаточна оцінка виставляється комісією за результатами захисту роботи.

ОРІЄНТОВАНИЙ ПЕРЕЛІК ТЕМ КУРСОВИХ РОБІТ

1. Соціальне страхування як невід’ємний елемент соціальної політики держави.
2. Сучасні реформи соціального страхування в Україні.
3. Загальнообов’язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: стан на перспективи розвитку.
4. Джерела формування коштів Фонду страхування на випадок безробіття та особливості їх використання в умовах пандемії.
5. Загальнообов’язкове державне соціальне страхування з тимчасової втрати працездатності: стан на перспективи розвитку.
6. Пенсійне страхування в Україні: стан на перспективи розвитку.
7. Єдиний внесок на загальнообов’язкове державне соціальне страхування – визначення, принципи збору та ведення обліку. Економічна ефективність.
8. Принципи та порядок фінансового забезпечення фондів соціального страхування.
9. Роль фонду соціального страхування на випадок безробіття у здійсненні активної та пасивної політики на ринку праці.
10. Професійна підготовка або перепідготовка, підвищення кваліфікації безробітних в Україні: процес та сучасний стан.
11. Безробіття та заходи сприяння зайнятості для внутрішньопереміщених осіб.
12. Перспективи впровадження загальнообов’язкового державного соціального медичного страхування в Україні.
13. Обов’язкове медичне страхування на прикладі Європейської країни та можливість застосування такого досвіду в Україні.
14. Медична реформа в Україні: перебіг та сучасний стан.
15. Суть та значення реформованої системи пенсійного страхування.
16. Роль Пенсійного фонду України у забезпеченні пенсійних виплат.
17. Переваги та недоліки реформованої системи пенсійного страхування в Україні.
18. Три елементи пенсійної системи України: державний пенсійний фонд, недержавні пенсійні фонди, страхові компанії зі страхування життя і пенсій.
19. Недержавні пенсійні фонди, особливості їх створення і діяльності в Україні.

Увага!

Дані теми є орієнтовними. Студент може обрати власну тему дослідження.

Бланк завдання на курсову роботу

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ГУМАНІТАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ НА КУРСОВУ РОБОТУ

з дисципліни: «Соціальне страхування»

студентові

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: _____

2. Термін здачі студентом завершеної роботи: _____

3. Вихідні дані до роботи: _____

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які належить розробити): _____

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових графіків): _____

6. Дата видачі завдання: _____

Продовження ДОДАТКУ Б

Календарний план виконання курсової роботи

№ з/п	Назва етапів курсової роботи	Термін виконання етапів роботи	Відмітка про виконання
1	Затвердження теми курсової роботи		
2	Оформлення завдання на курсову роботу		
3	Розробка орієнтовного плану курсової роботи		
4	Збір інформаційного матеріалу на курсову роботу		
5	Групування та аналіз зібраного матеріалу		
6	Виконання першого розділу роботи		
7	Виконання другого розділу роботи		
8	Виконання третього розділу роботи		
9	Написання вступу та висновків		
10	Оформлення курсової роботи		
11	Подання курсової роботи на перевірку науковому керівникові		
12	Доопрацювання курсової роботи		
13	Підготовка доповіді та презентації для захисту курсової роботи		
14	Захист курсової роботи		

Студент _____ (підпис)

Науковий керівник _____ (підпис)

(прізвище, ім'я, по батькові)

«_____» «_____» 20__р

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЗАГАЛЬНООБОВ’ЯЗКОВОГО ДЕРЖАВНОГО СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ.....	6
1.1. Сутність та функції соціального страхування.....	6
1.2. Система загальнообов’язкового державного соціального страхування в Україні та роль в системі соціального захисту населення.....	10
1.3. Зарубіжний досвід функціонування систем соціального страхування...	15
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ ЗАГАЛЬНООБОВ’ЯЗКОВОГО ДЕРЖАВНОГО СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ ЗА 2019-2021 РР	20
2.1. Аналіз ефективності загальнообов’язкового державного соціального страхування на випадок безробіття.....	20
2.2. Аналіз діяльності Фонду соціального страхування	28
РОЗДІЛ 3 МОДЕЛЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ЗАГАЛЬНООБОВ’ЯЗКОВОГО ДЕРЖАВНОГО СОЦІАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ.....	34
3.1. Характеристика та обґрунтування моделі загальнообов’язкового державного соціального медичного страхування.....	34
3.2. Концептуальні засади проекту та очікувані результати	40
ВИСНОВКИ.....	45
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	48
ДОДАТКИ.....	50

Підручники та навчальні посібники:

1. Пенсійна реформа 2017: Практичний посібник/ Чижмарь К. І., Журавльов Д. В., Петков С. В., Хомішин М. А., 2018. – 136 с.
2. Право соціального забезпечення. Особлива частина: навч. посіб. / Б. І. Сташків. – Чернігів : ПАТ «ПВК «Десна», 2018. - 1092 с.
3. Соціальне страхування: підруч. / за ред. О. П. Кириленко та В. С. Толуб'яка. – Тернопіль : Екон. думка ТНЕУ, 2016. – 516 с. ISBN 978-966-654-435-6.
4. Фінансові, соціальні та правові аспекти Пенсійної реформи в Україні. Світовий досвід та українські реалії. / Центр Разумкова, 2017 [Електронний ресурс] / – Режим доступу: www.razumkov.org.ua

Нормативні та інструктивні документи:

1. Кодекс законів про працю України [Електронний ресурс] // Верховна Рада УРСР; Кодекс України, Закон, Кодекс від 10.12.1971 № 322-VIII. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/322-08> .
2. Про зайнятість населення [Електронний ресурс] // Верховна Рада України; Закон України від 05.07.2012 № 5067-VI. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/5067-17>
3. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування [Електронний ресурс] // Верховна Рада України; Закон України від 08.07.2010 № 2464-VI. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2464-17> .
4. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття [Електронний ресурс] // Верховна Рада України; Закон України від 02.03.2000 № 1533-III. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1533-14> .
5. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування [Електронний ресурс] // Верховна Рада України; Закон України від 14.01.1998 № 16/98-ВР. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/16/98-вр> .
6. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування [Електронний ресурс] // Верховна Рада України; Закон України від 23.09.1999 № 1105-XIV. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1105-14> .
7. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 09.07.2003 № 1058-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1058-15>.
8. Про недержавне пенсійне забезпечення [Електронний ресурс] // Верховна Рада України; Закон від 09.07.2003 № 1057-IV. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1057-15>.
9. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] // Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс від 16.01.2003 № 435-IV. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15> .

Інформаційні ресурси

1. Законодавство України. Сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Офіційне інтернет-представництво Президента України. Сайт Президента України. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// president.gov.ua](http://president.gov.ua).
3. Урядовий портал. Сайт Кабінету Міністрів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// kmu.gov.ua](http://kmu.gov.ua).
4. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua
5. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики Україн [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.msp.gov.ua/>
6. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.minfin.gov.ua
7. Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі і сільського господарства України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.me.gov.ua
8. Національний банк України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.bank.gov.ua
9. Рахункова палата [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.as-rada.gov.ua
10. Комітет з питань бюджету [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://budget.rada.gov.ua>
11. Пенсійний фонд України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.pfu.gov.ua
12. Пенсійна реформа в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.pension.kiev.ua
13. Державна служба зайнятості [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.dcz.gov.ua
14. Фонд соціального страхування України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.fse.gov.ua

Зразок титульного аркуша курсової роботи

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ГУМАНІТАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни: «Соціальне страхування»

На тему: _____

Студента _____ курсу _____ групи
Спеціальність 232 «Соціальне забезпечення»

(прізвище та ініціали)

Керівник _____
(посада, вчене звання, прізвище, ініціали)

Національна шкала _____
Кількість балів _____

Члени комісії: _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Черкаси 20 _____

Зразок оформлення таблиці

Таблиця 2.1.

Розміри пенсій за видами у 2018-2019 рр.

Види пенсій	на 01.01.2019		на 01.01.2020		відхилення середнього розміру пенсій	
	кількість осіб	середній розмір пенсії, грн.	кількість осіб	середній розмір пенсії, грн.	абсолютне, грн	відносне, %
За віком	8693013	2648,24	8534558	3064,77	416,53	15,7
По інвалідності	1370249	1994,94	1405704	2480,41	485,47	24,3
У зв'язку з втратою годувальника	536132	2254,57	539097	2699,7	445,13	19,7
За вислугу років	229732	2476,92	220594	2841,74	364,82	14,7
Соціальна пенсія	84027	1499,59	77632	1644,25	144,66	9,6
Пенсія військово-службовця	553958	4682,05	553767	5303,01	620,96	13,2
Довічне грошове утримання суддів	3294	28702,37	3378	45874,27	17171,9	59,8
Середній розмір пенсійної виплати		2644,66		3082,98	438,32	16,5

Приклади оформлення джерел інформації

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Монографії:	
- один автор	Арах М. Европейский Союз. Видение политического объединения / М. Арах. – М.: Экономика, 1998. – 467 с.
- два автори	Бокало Н., Трохимчук С. Проблеми і перспективи демократизації в країнах Центрально-Східної Європи (на прикладі Вишеградської четвірки) / Наталя Бокало, Степан Трохимчук. – Львів, 2000. – 68 с.
- три автори	Афонін Е.А., Бандурка О.М., Мартинов А.Ю. Велика розтока (глобальні проблеми сучасності: соціально-історичний аналіз) / Укр. тов-во сприяння соц. інноваціям, Від. інф.-бібл. забезпечення Апарату Верховної Ради України / Е. А. Афонін, О. М. Бандурка, А. Ю. Мартинов. – К.: Вид. ПАРАПАН, 2002. – 352 с.
Без загальної назви	Східне партнерство ЄС: додаткові можливості для євроінтеграції України / [І. Ф. Газизуллін та ін.] ; за ред. В. Мартинюка. EU's Eastern Partnership: Additional Possibilities for European Integration of Ukraine / [I. Gazizullin et al.] ; ed. by V. Martyniuk. – К.: Агентство "Україна", 2009. – 80 с.
Збірники наукових праць	Облік інтелектуального капіталу: сучасний стан і перспективи розвитку : зб. наук. пр. / Харків. ін-т бізнесу і менедж. [та ін. ; редрада: Бондаренко М. І. (відп. ред.) та ін.]. – Х.: ХІБМ, 2008. – 190 с.
Матеріали конференцій	Науково-методичне забезпечення позашкільної освіти: теорія і практика : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 28–29 жовт. 2008 р., м. Київ (Україна) / [ред. рада: Свирська Т. І. (голова) та ін.]. – К.: КПДЮ, 2009. – 123 с.
Публікації у журналах, вісниках, газетах	Віднянський С.В., Мартинов А.Ю. Україна в постмодерній системі міжнародних відносин // Науковий вісник Дипломатичної академії України. Випуск 5. Українська зовнішня політика: десять років незалежності / За заг. ред. Гуменюка Б.І., Тупчієнка Л.С., Ціватого В.Г. – К., 2001. – 352 с. – С. 140 – 148.
Довідники	Науково-методичне забезпечення позашкільної освіти: теорія і практика: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 28–29 жовт. 2008 р., м. Київ (Україна) / [ред. рада: Свирська Т. І. (голова) та ін.]. – К.: КПДЮ, 2009. – 123 с. Адміністративно-територіальний устрій України: довідник / [авт.-упоряд.: А. І. Жежера та ін.]; Держ. п-во "Держ. картогр.-геодез. фонд України". – К.: Укркартгеофонд, 2005. –
Нормативні документи	Медична статистика : зб. нормат. док. / упоряд. та голов. ред. В. М. Заболодько ; М-во охорони здоров'я України, Голов. упр. охорони здоров'я та мед. забезп. м. Києва, Київ. міськ. наук. інформ.-аналіт. центр мед. статистики. – К.: МНІАЦ мед. статистики; Медінформ, 2006. – 459 с.: табл. – (Нормативні директивні правові джерела).
Законодавчі та нормативні документи	Кодекс законів про працю України [Електронний ресурс] // Верховна Рада УРСР; Кодекс України, Закон, Кодекс від 10.12.1971 № 322-VIII. - Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/322-08 .
Статистичні видання	Статистичний щорічник України за 2015 рік / Державний комітет статистики України / Під ред. О.Г. Осауленка. – К.: Українська енциклопедія, 2016.– 624с.
Електронні ресурси	Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.msp.gov.ua/